

ลักษณะกายภาพ อาคารหอศิลป์ในพื้นที่ กรุงเทพมหานคร

Physical Characteristics of Art Galleries in Bangkok

ชุติกกาญจน์ อินทรอนันต์¹, ทรงเกียรติ เที้ยธิทรัพย์², สมโชค ลินนุกูล³
Chutikarn Inanan, Songkai Teartisup, Somchock Sinnugool

- 1 นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง e-mail: jan_zippies@hotmail.com
- 2 อาจารย์ประจำ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 3 นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง e-mail: jan_zippies@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ เรื่องลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ เพื่อทำการศึกษา และเปรียบเทียบลักษณะกายภาพของอาคารหอศิลป์ภายในกรุงเทพฯ และนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อขนาดพื้นที่ใช้สอยของอาคารหอศิลป์ ซึ่งบทความนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะกายภาพของอาคารหอศิลป์ในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งมีอยู่ 6 ปัจจัย ได้แก่ โครงสร้าง วัสดุ โทนสี องค์ประกอบตกแต่ง รูปลักษณ์อาคาร ลักษณะการใช้งานอาคาร โดยทำการศึกษาดังกล่าวด้วยวิธีการลงพื้นที่สำรวจ ส่วนกรณีศึกษาได้ทำการศึกษาอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ โดยแบ่งประเภทอาคารเป็น 3 รูปแบบ (ตามกฎหมายกฎกระทรวงฉบับที่ 33 และ 55 (พ.ศ. 2543)) ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คือ อาคารขนาดใหญ่พิเศษ (ขนาดมากกว่า 10,000 ตารางเมตร) จำนวน 2 อาคาร ได้แก่ อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมและอาคารหอศิลป์ไทยร่วมสมัย MOCA รูปแบบที่ 2 คือ อาคารขนาดใหญ่ (ขนาดมากกว่า 2,000 ตารางเมตร) จำนวน 2 อาคาร ได้แก่ อาคารหอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ท เซ็นเตอร์ และ อาคารศูนย์ประดิษฐกรรม และ รูปแบบที่ 3 คือ อาคาร จำนวน 2 อาคาร (ขนาดน้อยกว่า 2,000 ตารางเมตร) ได้แก่ อาคารหอศิลป์ Bangkok city gallery และอาคารหอศิลป์ Yenakart villa

จากการศึกษาพบว่า อาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ ทั้งหมด 6 อาคาร มีปัจจัยทางลักษณะกายภาพครบตาม 6 ปัจจัย ได้แก่ โครงสร้าง วัสดุ โทนสี

องค์ประกอบตกแต่ง รูปลักษณะอาคาร ลักษณะการใช้งานอาคาร ครบในทุกอาคาร แต่ปัจจัยทางลักษณะกายภาพทั้ง 3 ปัจจัย ได้แก่ โทนสี รูปลักษณะ และองค์ประกอบตกแต่งอาคาร ไม่ส่งผลต่อขนาดพื้นที่ใช้สอยอาคารโดยตรงและมีปัจจัยลักษณะการใช้งาน ที่ส่งผลต่อขนาดอาคารมากที่สุด ซึ่งในส่วนของรายละเอียดแต่ละปัจจัยจะมีความเหมือนและแตกต่างกันตามแต่ละโครงการและขนาด

คำสำคัญ

หอศิลป์, ลักษณะกายภาพ, ขนาดพื้นที่ใช้สอย

Abstract

This article was submitted as a partial fulfillment for the requirements of thesis entitled “Physical Characteristics of Art Galleries in Bangkok”. The purposes of this article were to study and compare physical characteristics of art galleries in Bangkok and to analyze the factors affecting art galleries sizes. From fieldwork observation of a case study of physical characteristics of art galleries in Bangkok, types of buildings were categorized into 3 types (according to Ministerial Regulation No. 33 and 55 (B.E. 2543) as follows: – 1. 2 special size buildings (larger than 10,000 square meters) which were Art and Culture Center and Museum of Contemporary Art (MOCA). 2. 2 large buildings (larger than 2,000 square meters) which were S.A.C. Subhashok The Arts Centre and Museum Thailand 3. 2 buildings (smaller than 2,000 square meters) which were Bangkok city gallery and Yenakert villa. The physical characteristics of buildings were investigated by the survey, analysis and comparison factors affecting buildings’ sizes.

The results indicated that those 6 art gallery buildings in Bangkok had complete 6 physical factors which were structure,

materials, color tone, decorative elements, building image and building usage in every building But the 3 physical factors which are color tone, appearance and decorative elements Does not directly affect the usable area of the building. The results indicated that the most important factor affecting the building's size was building usage, followed by decorative elements. Other factors were found in every building but did not affect the art gallery's size.

Keywords:

**Art gallery, Physical characteristics,
Size buildings**

● บทนำ

กรุงเทพฯ ถือเป็นเมืองหลวงของประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมศิลปะและวัฒนธรรมของไทยที่มีคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ จึงทำให้เกิดอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งทำหน้าที่เป็นอาคารไว้สำหรับ เก็บรวบรวมและจัดแสดงผลงานศิลปะที่มีคุณค่า อีกทั้งยังพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทัศนคติและมุมมองของผู้คนที่สนใจในงานศิลปะ จึงถือว่าอาคารหอศิลป์เป็นอาคารที่สำคัญต่อสังคมไทย ซึ่งในปัจจุบันอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ ได้รับความนิยมใช้เป็นสถานที่จัดแสดงผลงานศิลปะ งานสร้างสรรค์ การประชุม และงานสัมมนาและเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีผู้ใช้จำนวนมาก ทั้งนี้การจัดแสดงผลงานศิลปะของอาคารหอศิลป์จะไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ หากปราศจากการสนับสนุนของลักษณะทางกายภาพของอาคารที่ดี

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าอาคารหอศิลป์ภายในกรุงเทพมหานครยังคงมีปัญหาอาคารทรุดโทรมทางด้านสถาปัตยกรรมและยังขาดประสิทธิภาพทางลักษณะกายภาพของอาคารที่ดี จึงทำให้อาคารหอศิลป์ยังไม่ตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้งานในบางส่วน อีกทั้งอาคารหอศิลป์แต่ละแห่งมีการออกแบบในส่วนของการสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปส่งผลให้ในแต่ละอาคารมีลักษณะกายภาพที่แตกต่างและหลากหลายตามเอกลักษณ์และรูปแบบของสถาปัตยกรรม ดังนั้นอาคารหอศิลป์ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ จึงเป็นสถานที่ที่สมควรได้รับความสำคัญในการพัฒนาอาคารให้มีประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยคือลักษณะกายภาพที่ดี ควบคู่ไปกับขนาดพื้นที่ของอาคารที่เหมาะสม จึงเป็นที่มาของงานวิจัยที่มุ่งเน้นศึกษาและรวบรวมข้อมูลลักษณะทางกายภาพของอาคารหอศิลป์ภายในกรุงเทพมหานคร และนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่ออาคารและขนาดพื้นที่ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาอาคารหอศิลป์ในอนาคต

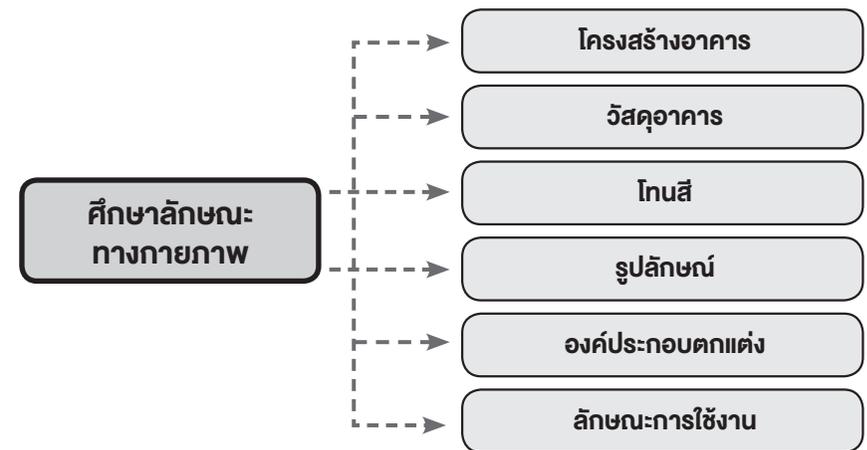
จากการทบทวนวรรณกรรมทฤษฎีลักษณะทางสถาปัตยกรรมของอาคาร (เสรีชัย โชติพานิช และบัณฑิต จุลาสัย, 2547) ซึ่งจะกล่าวถึงสิ่งที่สามารถสังเกตได้ด้วยสายตาทางด้านสถาปัตยกรรม 6 ปัจจัย ประกอบด้วย โครงสร้างอาคาร วัสดุอาคาร โทนสี ลักษณะการใช้งาน รูปลักษณ์อาคาร และองค์ประกอบตกแต่ง ด้วยปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวข้างต้นมานี้ ล้วนส่งผลต่ออาคารหอศิลป์ทั้งสิ้น รวมถึงส่งผลต่อขนาดพื้นที่ของอาคารในแต่ละส่วน ที่มีการแบ่งพื้นที่ในการจัดแสดงงานซึ่งมีอยู่หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้อาคารหอศิลป์แต่ละที่มีความแตกต่างกัน จึงได้นำทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการศึกษาลักษณะทางกายภาพของอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการลงภาคสนามเก็บข้อมูลลักษณะกายภาพของอาคารหอศิลป์ ทำการศึกษาวิเคราะห์ เปรียบเทียบปัจจัยทางลักษณะกายภาพของอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ และวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ต่อหอศิลป์แต่ละขนาด รวมถึงเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาการออกแบบอาคารหอศิลป์ในกรุงเทพฯ และหอศิลป์ในจังหวัดอื่นๆ ได้ในอนาคต

● วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลลักษณะทางกายภาพอาคารหอศิลป์ในกรุงเทพฯ
2. เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลลักษณะทางสถาปัตยกรรม ในแต่ละอาคารหอศิลป์ในกรุงเทพฯ
3. เพื่อวิเคราะห์และสรุปปัจจัยลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อหอศิลป์แต่ละขนาดในกรุงเทพฯ

● ขอบเขตของการศึกษา

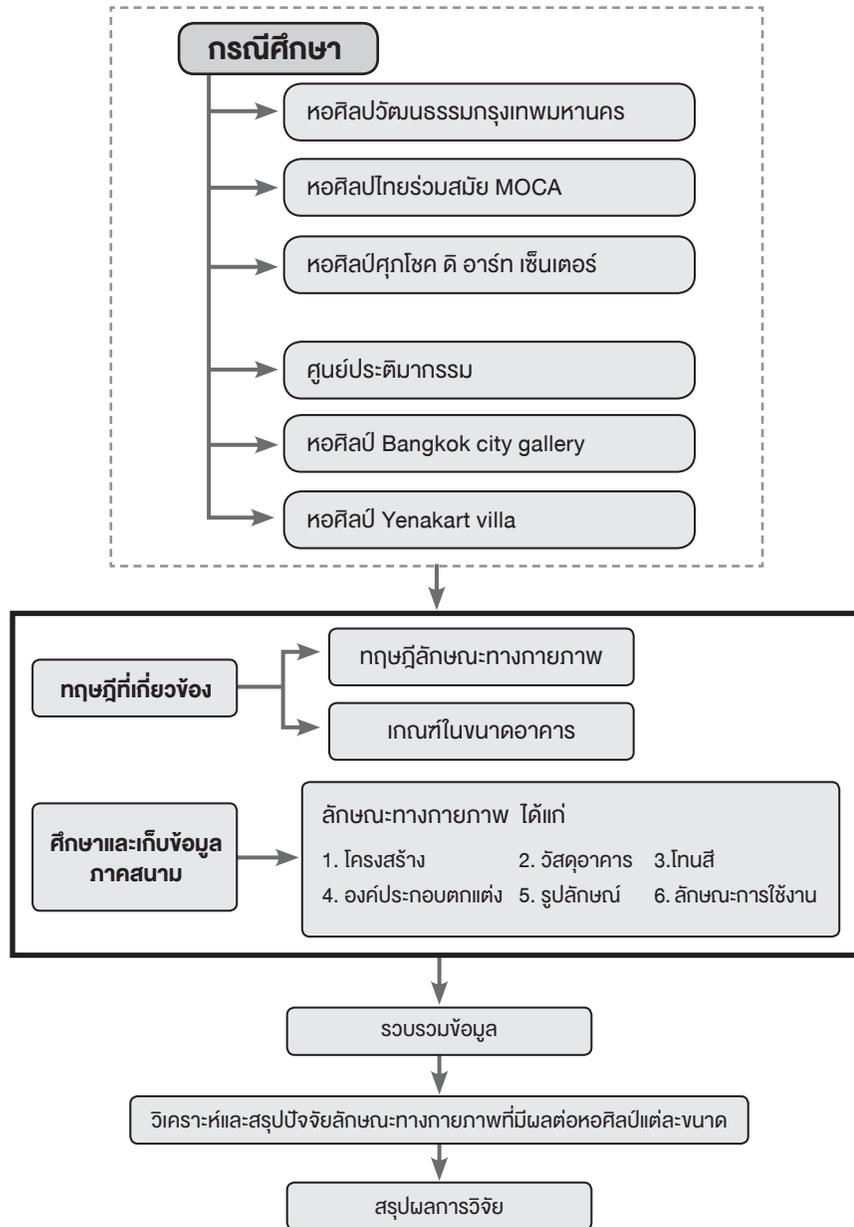
ศึกษาข้อมูลจากเอกสารเชิงวิชาการและทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับที่ตั้งอาคารหอศิลป์กรุงเทพมหานครฯ ศึกษาลักษณะทางกายภาพทางสถาปัตยกรรม (เสรีชัย โชติพานิช, 2553) ซึ่งได้แก่ โครงสร้างอาคาร โทนสี วัสดุ ลักษณะการใช้งาน รูปลักษณ์ และองค์ประกอบตกแต่ง โดยมีกรณีศึกษาทั้งหมด 6 อาคาร ได้แก่ อาคารหอศิลป์วัฒนธรรม อาคารหอศิลป์ไทยร่วมสมัย MOCA อาคารหอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ท เซ็นเตอร์ อาคารศูนย์ประติมากรรม อาคารหอศิลป์ Bangkok city gallery และอาคารหอศิลป์ Yenakart villa

ภาพที่ 1 แสดงขอบเขตการศึกษา

● วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกายภาพอาคาร ทำการลงพื้นที่โครงการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ บันทึกภาพถ่าย จดบันทึกข้อมูล วัตถุประสงค์ และการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องในโครงการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษา และวิเคราะห์ลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์ซึ่งมีรายละเอียดและวิธีการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดของผู้วิจัย

● ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. สามารถทราบถึงลักษณะกายภาพทางสถาปัตยกรรมของอาคารหอศิลป์
2. สามารถจำแนก วิเคราะห์ความแตกต่างของลักษณะกายภาพระหว่างอาคารหอศิลป์ภายในกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 แห่ง
3. สามารถทราบถึงสรุปปัจจัยลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อหอศิลป์แต่ละขนาดในกรุงเทพฯ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบหอศิลป์

● การเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

สำหรับวิธีการเลือกตัวอย่างกรณีศึกษานี้ใช้วิธีการเลือกจากอาคารหอศิลป์ที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อการจัดแสดงนิทรรศการโดยเฉพาะ โดยได้เลือก 6 อาคารจาก 50 อาคาร โดยนำเกณฑ์คัดเลือกอาคารประกอบไปด้วย 3 เกณฑ์

1. ประเภทอาคาร จะคัดเลือกอาคารตามการก่อสร้าง คือ อาคารที่สร้างขึ้นเพื่อการใช้งานสำหรับจัดแสดงนิทรรศการและรวบรวมผลงานทางด้านศิลปะโดยเฉพาะ
2. รูปแบบอาคาร จะคัดเลือกอาคารที่ตามการออกแบบ คือ อาคารที่ออกแบบเพื่อการจัดแสดงผลงานศิลปะและเป็นอาคารสาธารณะ
3. ขนาดอาคาร จะคัดเลือกอาคารตามกฎหมายของขนาดอาคาร (กฎกระทรวงฉบับที่ 33 และ 55 (พ.ศ. 2543) โดยมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 อาคารขนาดใหญ่พิเศษ (ขนาดมากกว่า 10,000 ตารางเมตร) รูปแบบที่ 2 อาคารขนาดใหญ่ (ขนาดมากกว่า 2,000 ตารางเมตร) และ รูปแบบที่ 3 อาคารขนาดปกติ (ขนาดน้อยกว่า 2,000 ตารางเมตร)

ตาราง 1 แสดงการเลือกตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	อาคารหอศิลป์	เกณฑ์คัดเลือก							
		ประเภทอาคาร		รูปแบบอาคาร		ขนาดอาคารตามกฎหมาย			
		อาคารไปรษณีย์	อาคารร้านค้า	อาคารหอศิลป์	ตึกแถว	ขนาด (ตรม.)	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	ทั่วไป
1	หอศิลป์วัฒนธรรม แห่งกรุงเทพมหานคร	✓				25,000			
2	หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน		X	✓			✓		
3	หอศิลป์แห่งชาติ ถนนเจ้าฟ้า		X	✓					
4	หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ		X	✓					
5	หอศิลป์กรุงเทพฯ		X	✓					
6	หอศิลป์บ้านเจ้าพระยา			✓					
7	หอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ท เซ็นเตอร์	✓		✓		4000		✓	
8	หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร		X		X				
9	หอศิลป์จามจุรี		X						
10	หอศิลป์สมบัติเพิ่มพูน		X		X				
11	ศูนย์ประติมากรรมกรุงเทพ					4000			
12	หอศิลป์ร่วมสมัยอาร์เดล		X		X				
13	หอศิลป์ช่วง มูลพินิจ		X		X				

ลำดับ	อาคารหอศิลป์	เกณฑ์คัดเลือก							
		ประเภทอาคาร		รูปแบบอาคาร		ขนาดอาคารตามกฎหมาย			
		อาคารไปรษณีย์	อาคารร้านค้า	อาคารหอศิลป์	ตึกแถว	ขนาด (ตรม.)	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	ทั่วไป
14	หอศิลป์แอด บอง แอลเลอเรีย		X		X				
15	หอศิลป์Moca	✓		✓		20,000	✓		
16	หอศิลป์ตาดู	✓			X				
17	Bangkok city city gallery	✓		✓		200			✓
18	Yelo house		X						
19	1000 Tonson Gallery		X						
20	The jam factory gallery		X						
21	White Space Gallery		X						
22	Serinda Gallery		X						
23	Rock around asia art gallery		X						
24	Mano Gallery		X						
25	Thavibu art gallery	✓			X				
26	Buddha art gallery		X						
27	Party art Gallery		X						
28	Tang contemporary art Bangkok	✓			X				

ลำดับ	อาคารหอศิลป์	เกณฑ์คัดเลือก							
		ประเภทอาคาร		รูปแบบอาคาร		ขนาดอาคารตามกฎหมาย			
		อาคารไปรษณีย์	อาคารริเวท	อาคารหอศิลป์	ตึกแถว	ขนาด (ตรม.)	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	ทั่วไป
32	Art gallery 36	✓			X				
33	Gallery ver		X						
34	Atta Gallery	✓			X				
35	Nova Contemporary		X						
36	Thatian Gallery		X						
37	Le link Gallery		X						
38	Yenakart villa	✓		✓		160			✓
39	La Lanta fine art		X						
40	Cho why		X						
41	Soy sauce factory art space		X						
42	Speecy Grandma		X						
43	Bridge Café and art space		X						
44	Art Gorillas art gallery		X						
45	RCB Galleria at river city Bangkok	✓							

ลำดับ	อาคารหอศิลป์	เกณฑ์คัดเลือก							
		ประเภทอาคาร		รูปแบบอาคาร		ขนาดอาคารตามกฎหมาย			
		อาคารไปรษณีย์	อาคารริเวท	อาคารหอศิลป์	ตึกแถว	ขนาด (ตรม.)	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	ทั่วไป
46	Goja Gallery Café		X						
47	The national Gallery		X						
48	Patana Gallery	✓			X				
49	Numthong Gallery		X						
50	House of lucia		X						

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าอาคารกรณีศึกษามี 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบที่ 1 คือ อาคารขนาดใหญ่พิเศษ (ขนาดมากกว่า 10,000 ตารางเมตร) จำนวน 2 อาคาร ได้แก่ อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมและอาคารหอศิลป์ไทยร่วมสมัย MOCA รูปแบบที่ 2 คือ อาคารขนาดใหญ่ (ขนาดมากกว่า 2,000 ตารางเมตร) จำนวน 2 อาคาร ได้แก่ อาคารหอศิลป์สุภโชค ดี อาร์ท เซ็นเตอร์และอาคารศูนย์ประติมากรรมและรูปแบบที่ 3 คือ อาคาร จำนวน 2 อาคาร (ขนาดน้อยกว่า 2,000 ตารางเมตร) ได้แก่ อาคารหอศิลป์ Bangkok city gallery และอาคารหอศิลป์ Yenakart villa

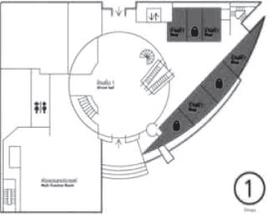
อาคารขนาดใหญ่พิเศษ			
หอศิลป์วัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร			939 ถนนพระรามที่ 1 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
หอศิลป์ไทยร่วม สมัยMOCA			499 ถนนกำแพงเพชร 6 แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
อาคารขนาดใหญ่			
หอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ท เซ็นเตอร์			160, 3 ซอยพร้อมมิตร แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110
ศูนย์ประติมากรรม กรุงเทพ			4/18-19 ซอยนวลจันทร์ 56, แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230
อาคารปกติ			
หอศิลป์วัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร			13/3 ซอยสาทร 1 แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
หอศิลป์ไทยร่วม สมัยMOCA			4 ซอยประสาทสุข แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

ผลการลงภาคสนามและการเก็บข้อมูล

1) กรณีศึกษาที่ 1 อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร

ตาราง 3 แสดงการสำรวจอาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร

อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร							
				ที่ตั้ง : 939 ถนน พระรามที่ 1 แขวง วังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330			
				เจ้าของโครงการ หน่วยงานรัฐบาล			
				สังกัด : เอกชน			
				วันที่ลงสำรวจ 4/12/62			
ลักษณะทางกายภาพ							
โครงสร้าง	ลักษณะการใช้งาน			วัสดุ อาคาร	รูปลักษณ์ อาคาร	องค์ประกอบ ตกแต่ง	โทนสี
เสา-คาน	ห้องโถง นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว ห้องอดิโตรีม ห้องประชุม ห้องอเนกประสงค์ ห้องสมุด สำนักงาน	ห้องน้ำ ร้านกาแฟ ห้องรับรอง ลาน อเนกประสงค์ ห้องแม่บ้าน ประชาสัมพันธ์ บันไดเลื่อน	ห้องงานระบบ ห้องเก็บของ ห้องWorkshop ห้องเก็บผลงาน ร้านค้า ลิฟต์	คอนกรีต กระจก เมทัลชีท ยาง	รูปทรง เรขาคณิต	เชิงชาย เปลือกอาคาร ทาสี งานจิตรกรรม	สีเหลืองเข้ม สีฟ้า สีขาว

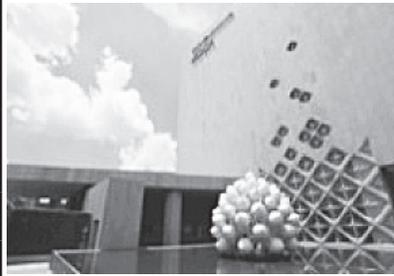
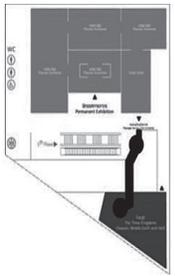
ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจอาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสา-คาน มีลักษณะการใช้งานครบถ้วน วัสดุอาคารใช้คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนโครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียม กระจกโปร่งใส และอลูมิเนียมเป็นส่วนผนัง รูปลักษณ์อาคารเป็นรูปทรงอิสระ โดยมีโถงกลางเป็นวงกลมถูกล้อมรอบด้วยกรอบสี่เหลี่ยม องค์ประกอบตกแต่ง ประกอบด้วย

เชิงชายและบันลมนในส่วนหลังคา ทาสีและงานจิตรกรรมในส่วนของผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลางคือสีขาวเป็นหลัก หลังคาใช้สีเหลืองเข้มและกระจกใช้สีฟ้า

2) กรณีศึกษาที่ 2 อาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA

ตาราง 4 แสดงการสำรวจอาคารพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA

อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร							
				ที่ตั้ง : 499 ถนน กำแพงเพชร 6 แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900			
เจ้าของโครงการ คุณบุญชัย เบญจรงค์กุล							
สังกัด : เอกชน							
วันที่ลงสำรวจ 12/12/62							
ลักษณะทางกายภาพ							
โครงสร้าง	ลักษณะการใช้งาน			วัสดุอาคาร	รูปลักษณ์อาคาร	องค์ประกอบตกแต่ง	โทนสี
เสาคาน	ห้องโถง	ห้องน้ำ	ห้องงานระบบ	คอนกรีต	รูปทรงเรขาคณิต	เชิงชาย	สีดำ
	นิทรรศการถาวร	ร้านค้ากาแฟ	ห้องเก็บของ	กระจก		เปลือกอาคาร	สีขาว
	นิทรรศการชั่วคราว	ห้องรับรอง	ห้องWorkshop	เมทัลชีท		ทาสี	
	ห้องอดิโตรีม	ลาน	ห้องเก็บผลงาน	อลูมิเนียม		แกะสลัก	
	ห้องประชุม	อเนกประสงค์	ร้านค้า				
	ห้องอเนกประสงค์	ห้องแม่บ้าน	ลิฟต์				
	ห้องสมุด	ประชาสัมพันธ์					
	สำนักงาน	บันไดเลื่อน					

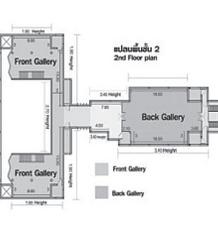
ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจพิพิธภัณฑ์ศิลปะไทยร่วมสมัย MOCA พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสาคาน โดยเสาคานเป็นเสาและคานสีเหลือง มีลักษณะการใช้งานค่อนข้างครบถ้วน วัสดุอาคารใช้ คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วน

โครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียมและกระจกโปร่งใสเป็นส่วนผนัง รูปลักษณ์อาคารเป็นรูปทรงเรขาคณิต โดยมีกรอบสีเหลืองเป็นสีเหลืองพื้นผิว องค์ประกอบตกแต่ง ประกอบด้วยเชิงชาย และบันลมนในส่วนหลังคา ทาสี และเปลือกอาคารในส่วนผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลางคือสีขาวเป็นหลัก

3) กรณีศึกษาที่ 3 อาคารหอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ต เซนเตอร์

ตาราง 5 แสดงการสำรวจอาคารหอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ต เซนเตอร์

อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร						
				ที่ตั้ง : 160, 3 ซอยพร้อมมิตร แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110		
เจ้าของโครงการ คุณศุภโชค อังคสุวรรณศิริ						
สังกัด : เอกชน						
วันที่ลงสำรวจ 19/12/62						
ลักษณะทางกายภาพ						
โครงสร้าง	ลักษณะการใช้งาน		วัสดุอาคาร	รูปลักษณ์อาคาร	องค์ประกอบตกแต่ง	โทนสี
เสาคาน	ห้องโถง	ห้องน้ำ	ห้องงานระบบ	คอนกรีต	รูปทรงเรขาคณิต	
	นิทรรศการถาวร	ร้านค้ากาแฟ	ห้องเก็บของ	กระจก		
	นิทรรศการชั่วคราว	ห้องรับรอง	ห้องเก็บผลงาน	อลูมิเนียม		
	ลานอเนกประสงค์	ห้องแม่บ้าน	ร้านค้า			
		ประชาสัมพันธ์				

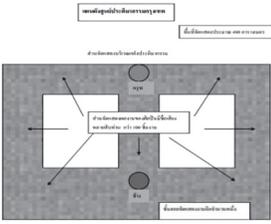
ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจอาคารหอศิลป์ศุภโชค ดี อาร์ต เซนเตอร์ พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสาคาน โดยเสาคานเป็นเสาและคานสีเหลือง มี

ลักษณะการใช้งานพื้นที่จัดแสดงงานครบถ้วน ส่วนสนับสนุนลดลง วัสดุอาคารใช้ คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนโครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียมและกระจก โปร่งใสเป็นส่วนผนัง รูปลักษณะอาคารเป็นรูปทรงเรขาคณิต โดยมีกรอบสี่เหลี่ยม เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้าแยกเป็นส่วนหน้าและส่วนหลัง องค์กรประกอบตกแต่ง ประกอบด้วยเชิงชายและปั้นลมในส่วนหลังคา ทาสีและเปลือกอาคารในส่วนของผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลาง คือ สีดำเป็นหลัก

4) กรณีศึกษาที่ 4 อาคารศูนย์ประติมากรรม กรุงเทพ

ตาราง 6 แสดงการสำรวจอาคารศูนย์ประติมากรรม กรุงเทพ

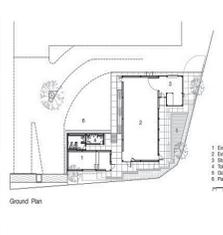
อาคารหอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร						
				ที่ตั้ง : 4/18-19 ซอยนวลจันทร์ 56, แขวงนวลจันทร์ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230		
เจ้าของโครงการ หน่วยงานส่งเสริมศิลปะเอกชน				สังกัด : เอกชน		
วันที่ลงสำรวจ 19/12/62						
ลักษณะทางกายภาพ						
โครงสร้าง	ลักษณะการใช้งาน		วัสดุอาคาร	รูปลักษณะอาคาร	องค์ประกอบ ตกแต่ง	โทนสี
เสาคาน	ห้องโถง นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว ห้องอเนกประสงค์	ห้องน้ำ ห้องงานระบบ ห้องเก็บของ ห้องWorkshop ห้องเก็บผลงาน	คอนกรีต กระจก เมทัลชีท ยาง	สี่เหลี่ยมผืนผ้า	เชิงชาย ทาสี	สีดำ สีขาว

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจอาคารศูนย์ประติมากรรม พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบWide span โดยใช้เป็นโครงสร้างแขวนหรือโครงซิง ลักษณะการใช้งานพื้นที่จัดแสดงงานครบถ้วน ส่วนสนับสนุนลดลง วัสดุอาคารใช้ คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนโครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียมและกระจก โปร่งใสเป็นส่วนผนัง รูปลักษณะอาคารเป็นรูปทรงเรขาคณิต โดยมีสี่เหลี่ยมผืนผ้า องค์กรประกอบตกแต่ง ประกอบด้วยเชิงชาย และปั้นลมในส่วนหลังคา และ ทาสี ในส่วนของผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลาง คือ สีขาวเป็นหลัก

5) กรณีศึกษาที่ 5 อาคาร Bangkok city gallery

ตาราง 7 แสดงการสำรวจอาคาร Bangkok city gallery

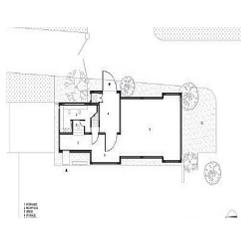
อาคารหอศิลปวัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร						
				ที่ตั้ง : 13/3 ซอย สาทร 1 แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120		
เจ้าของโครงการ คุณอรุณพล สุทัศน์ ณ อยุธยา				สังกัด : เอกชน		
วันที่ลงสำรวจ 25/12/62						
ลักษณะทางกายภาพ						
โครงสร้าง	ลักษณะการใช้งาน		วัสดุอาคาร	รูปลักษณะอาคาร	องค์ประกอบ ตกแต่ง	โทนสี
เสาคาน	ห้องน้ำ นิทรรศการถาวร นิทรรศการชั่วคราว ห้องอดิโตรีม ห้องเก็บของ ร้านค้า		คอนกรีต เหล็ก กระจก เมทัลชีท อลูมิเนียม	สี่เหลี่ยมผืนผ้า	เชิงชาย ปั้นลม ทาสี	สีขาว

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจอาคาร Bangkok city gallery พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสาแกน โดยเสาอาคารเป็นเสากลมและคานสี่เหลี่ยม มีลักษณะการใช้งานที่จัดแสดงนิทรรศการ และร้านค้า วัสดุอาคารใช้ คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนโครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียมและกระจกโปร่งใสเป็นส่วนผนัง รูปลักษณะอาคารเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า องค์กรประกอบตกแต่ง ประกอบด้วย เจริญชายและบันลุ่มในส่วนหลังคาและทาสีในส่วนผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลางคือสีขาว

6) กรณีศึกษาที่ 6 อาคาร Yenakart villa

ตาราง 8 แสดงการสำรวจอาคาร อาคาร Yenakart villa

อาคารหอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร					
				ที่ตั้ง : 4 ซอย ประสาทสุข แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร 10120	
				เจ้าของโครงการ Soichiro Shimizu	
				สังกัด : เอกชน	
				วันที่ลงสำรวจ 25/12/62	
ลักษณะทางกายภาพ					
โครงสร้าง	ลักษณะ-การใช้งาน	วัสดุอาคาร	รูปลักษณะอาคาร	องค์ประกอบตกแต่ง	โทนสี
เสา-คาน	ห้องน้ำ นิทรรศการถาวร นิทรรศการ ชั่วคราว ห้องเก็บของ	คอนกรีต เหล็ก กระเบื้อง อลูมิเนียม	สี่เหลี่ยมผืนผ้า	เจริญชาย บันลุ่ม ทาสี	สีขาว

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากการสำรวจอาคาร Bangkok city gallery พบว่ามีการใช้โครงสร้างอาคารเป็นระบบเสาแกน โดยเสาอาคารเป็นเสากลมและคานสี่เหลี่ยม มีลักษณะการใช้งานเพียงพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ วัสดุอาคารใช้ คอนกรีตเสริมเหล็กเป็นส่วนโครงสร้าง คอนกรีต อลูมิเนียมและกระจกโปร่งใสเป็นส่วนผนัง รูปลักษณะอาคารเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า องค์กรประกอบตกแต่ง ประกอบด้วย เจริญชายและบันลุ่มในส่วนหลังคาและทาสีในส่วนผนัง โทนสีมีการใช้โทนสีกลาง คือ สีขาว

● การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์

การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะกายภาพในแต่ละขนาดของอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ จะกล่าวถึงปัจจัยลักษณะกายภาพที่ปรากฏในอาคารหอศิลป์ โดยจากการลงพื้นที่ภาคสนามสามารถสรุปได้ดังตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะกายภาพโครงสร้าง วัสดุ โทนสี องค์กรประกอบตกแต่งอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ

ลักษณะ- กายภาพ อาคาร หอศิลป์	อาคารหอศิลป์					
	ขนาด A		ขนาด B		ขนาด C	
	A1	A2	B1	B2	C1	C2
โครงสร้าง	- เสาคาน	- เสาคาน	- เสาคาน	- Wide span	- เสาคาน	- เสาคาน
	ข้อสังเกต : ใช้โครงสร้างเสาแกนเป็นหลัก					
วัสดุ	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - เมทัลชีท	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท
	ข้อสังเกต : ใช้คอนกรีต เหล็ก กระจกอลูมิเนียม และเมทัลชีทเป็นหลัก					

ลักษณะ กายภาพ อาคาร หอศิลป์	อาคารหอศิลป์					
	ขนาด A		ขนาด B		ขนาด C	
	A1	A2	B1	B2	C1	C2
โครงสร้าง	- เสาคาน	- เสาคาน	- เสาคาน	- Wide span	- เสาคาน	- เสาคาน
ข้อสังเกต : ใช้โครงสร้างเสาคานเป็นหลัก						
วัสดุ	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - เมทัลชีท	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม	- คอนกรีต - เหล็ก - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท	- คอนกรีต - กระจก - อลูมิเนียม - เมทัลชีท
ข้อสังเกต : ใช้คอนกรีต เหล็ก กระจกอลูมิเนียม และเมทัลชีทเป็นหลัก						
โชนสี	- สีโทนกลาง - สีโทนร้อน - สีโทนเย็น	- สีโทนกลาง	- สีโทนกลาง	- สีโทนกลาง	- สีโทนกลาง	- สีโทนกลาง
ข้อสังเกต : ใช้สีโทนกลางเป็นหลัก						
องค์ประกอบ ตกแต่ง	- เHINGชาย - ปั่นลม - ทาสี - ฝ้าเพดาน - เปลือก - อาคาร	- เHINGชาย - ปั่นลม - ทาสี - ฝ้าเพดาน - เปลือก - อาคาร	- เHINGชาย - ปั่นลม - ฝ้าเพดาน - เปลือก - อาคาร	- เHINGชาย - ปั่นลม - ทาสี	- เHINGชาย - ปั่นลม - ทาสี	- เHINGชาย - ปั่นลม - ทาสี
ข้อสังเกต : นิยมHINGชาย ปั่นลม ทาสี เปลือกอาคาร						

ลักษณะ กายภาพ อาคารหอศิลป์	อาคารหอศิลป์						
	ขนาด A		ขนาด B		ขนาด C		
	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
ลักษณะ การใช้งาน	พื้นที่ส่วน จัดนิทรรศการ	- นิทรรศการถาวร - นิทรรศการ ชั่วคราว (15,000 ตรม.)	- นิทรรศการ ถาวร ชั่วคราว (12,000 ตรม.)	- นิทรรศการ ถาวร ชั่วคราว (2,000 ตรม.)	- นิทรรศการ ถาวร ชั่วคราว (2,500 ตรม.)	- นิทรรศการ ถาวร ชั่วคราว (150 ตรม.)	- นิทรรศการ ถาวร ชั่วคราว (100 ตรม.)
	พื้นที่ส่วน สนับสนุน	- ห้องโถง - ห้องสมุด - ห้องWorkshop - ห้องเอนก - ห้องประชุม - ห้องอดิทอเรีย - ห้องรับรอง - สำนักงาน - ร้านค้า - ร้านกาแฟ - ประชาสัมพันธ์ (8,000 ตรม.)	- ห้องโถง - ห้องอดิ ทอเรีย - ร้านกาแฟ - ห้องรับรอง - ประชาสัมพันธ์ (6,000 ตรม.)	- ห้องโถง - ห้องรับรอง - ร้านกาแฟ - ประชาสัมพันธ์ (700 ตรม.)	- ห้องโถง - ห้องรับรอง - ร้านกาแฟ - ประชาสัมพันธ์ (1,000 ตรม.)	- ร้านค้า (50 ตรม.)	-
ลักษณะ การใช้งาน	พื้นที่ ส่วนบริการ	- ห้องน้ำ - ห้องงานระบบ - ห้องเก็บของ - ห้องเก็บผลงาน - ห้องแม่บ้าน (2,000 ตรม.)	- ห้องน้ำ - ห้องงานระบบ - ห้องเก็บของ - ห้องเก็บ ผลงาน - ห้องแม่บ้าน (2,000ตรม.)	- ห้องน้ำ - ห้องงานระบบ - ห้องเก็บของ - ห้องเก็บ ผลงาน - ห้องแม่บ้าน (500 ตรม.)	- ห้องน้ำ - ห้องงานระบบ - ห้องเก็บของ - ห้องเก็บของ - ห้องแม่บ้าน (500 ตรม.)	- ห้องน้ำ - ห้องเก็บของ (25 ตรม.)	- ห้องน้ำ - ห้องเก็บของ (50 ตรม.)

จากตารางที่ 9 และ 10 พบว่า ในส่วนของลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์ ในพื้นที่กรุงเทพฯ ตามขนาดอาคาร ดังนี้

1. โครงสร้างอาคาร

จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ มีการใช้โครงสร้างเสาคานเป็นหลัก โดยทุกอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ซึ่งมีคุณสมบัติรับแรงอัดและแรงดึงได้ดี

2. วัสดุ

จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ นิยมใช้วัสดุดังนี้

- คอนกรีตและเหล็ก ใช้ในส่วนของโครงสร้างอาคาร เพราะรับแรงอัดได้ดี เหล็กรับแรงดึงได้ดีเมื่อคู่กัน จึงเป็นโครงสร้างที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้มีประสิทธิภาพ
- กระจก ใช้ในส่วนผนังอาคาร เพราะกระจกเป็นวัสดุโปร่งใสสามารถให้แสงผ่านเข้ามาในอาคารได้
- อลูมิเนียม ใช้กับกระจกและงานตกแต่ง ทำหน้าที่เป็นกรอบบานยึดให้กับผนังกระจกในอาคาร
- เมทัลชีท ใช้ในส่วนของหลังคาอาคารหอศิลป์ เนื่องจากติดตั้งง่ายและรวดเร็ว สามารถดัดโค้งได้

3. โทนสี

จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ นิยมใช้โทนสีกลางเป็นหลัก ได้แก่ สีขาวและสีดำ เนื่องจากเป็นสีแท้ในธรรมชาติ เป็นสีกลางของแสง

4. องค์ประกอบตกแต่ง จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในเขตกรุงเทพฯ นิยมใช้องค์ประกอบตกแต่ง ดังนี้

- เเชิงชาย ใช้ในส่วนของงานหลังคา ทำหน้าที่ปิดปลายหลังคา เพื่อปกปิดความไม่เรียบร้อยของหลังคาอีกทั้งยังกันนกและแมลงเข้าไปใต้หลังคา
- บันลม ใช้ในส่วนของงานหลังคา ทำหน้าที่ปิดหัวท้ายริมโครงสร้างหลังคา กันลมไม่ให้ปะทะกับหลังคาโดยตรง และช่วยกันน้ำฝน
- งานทาสี นิยมทาสีเพื่อความสวยงาม ปกป้องพื้นผิวของวัสดุ และสามารถปรับความเข้มของแสงได้
- เปลือกอาคาร ใช้ในส่วนของงานผนัง เนื่องจากอาคารหอศิลป์เป็นอาคารที่ต้องการความเป็นเอกลักษณ์ งานเปลือกอาคารจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับอาคารได้

5. รูปลักษณ์อาคาร

จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ นิยมใช้รูปทรงเรขาคณิตเป็นหลัก

6. ลักษณะการใช้งาน

จากการสำรวจค้นพบว่าอาคารหอศิลป์ในเขตกรุงเทพฯ มีความแตกต่างกัน โดยลดลงตามลำดับของขนาดอาคาร

จากตารางที่ 9 และ 10 พบว่า ลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ ทั้งหมด 6 ปัจจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อขนาดพื้นที่ใช้สอยอาคารหอศิลป์คือ ลักษณะการใช้งาน ซึ่งอาคารหอศิลป์ขนาดใหญ่พิเศษ จะพื้นที่การใช้งานที่ครบถ้วน ได้แก่ พื้นที่จัดนิทรรศการ พื้นที่สนับสนุนที่ครบถ้วนและพื้นที่บริการ

ในส่วนของอาคารขนาดใหญ่จะมีการใช้งานที่ค่อนข้างครบถ้วน ได้แก่ พื้นที่การจัดนิทรรศการ พื้นที่สนับสนุนในบางส่วนและพื้นที่บริการ และอาคารหอศิลป์ขนาดปกติ จะมีพื้นที่การใช้งานเพียงพื้นที่จัดนิทรรศการและพื้นที่บริการบางส่วนเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าลักษณะการใช้งานลดลงตามลำดับของขนาดอาคารหอศิลป์ ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงนำพื้นที่ใช้สอยที่เกิดจากลักษณะการใช้งานมาวิเคราะห์ร่วมกับขนาดพื้นที่ภายในอาคารหอศิลป์แต่ละขนาด โดยวิเคราะห์สัดส่วนขนาดพื้นที่ใช้สอยอาคารที่เหมาะสมสำหรับอาคารหอศิลป์ในแต่ละขนาด เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบพื้นที่ใช้สอยอาคารภายในอาคารหอศิลป์

ตารางที่ 11 แสดงการวิเคราะห์หาอัตราส่วนของขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอศิลป์

ลักษณะการใช้งาน	อาคารขนาดใหญ่พิเศษ				อาคารขนาดใหญ่				อาคารขนาดทั่วไป			
	A1		A2		B1		B2		C1		C2	
	ตรม.	%	ตรม.	%	ตรม.	%	ตรม.	%	ตรม.	%	ตรม.	%
พื้นที่จัดนิทรรศการ	19,580	78.32	15,700	78.50	2,550	85.00	3200	85.00	173	86.50	170	95
พื้นที่สนับสนุน	3,400	13.60	2,800	14.00	360	10.00	600	10.00	18	9.00	-	-
พื้นที่ส่วนบริการ	2,020	8.00	1,300	7.50	90	5.00	200	5.00	9	4.50	10	5.00
รวม	25,000	100	20,000	100	3,000	100	4,000	100	200	100	180	100

ที่มา : ผู้จัดทำ, 2563

จากตารางที่ 11 จะสังเกตได้ว่าอาคารขนาดใหญ่พิเศษพื้นที่จัดนิทรรศการ 78.50% พื้นที่สนับสนุน 14% และพื้นที่ส่วนบริการ 8% อาคารขนาดใหญ่พบว่า มีพื้นที่จัดนิทรรศการ 85% พื้นที่สนับสนุน 10% พื้นที่ส่วนบริการ 5% อาคารขนาดทั่วไป พบว่า มีพื้นที่จัดนิทรรศการ 86.5 และ 95% พื้นที่สนับสนุน 0% และ 9% พื้นที่ส่วนบริการ 4.5% และ 5% ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่าอัตราส่วนของพื้นที่จัดนิทรรศการมีอัตราร้อยละของขนาดพื้นที่เพิ่มขึ้น ซึ่งตรงข้ามกับขนาดของอาคาร ในส่วนของพื้นที่สนับสนุนมีอัตราขนาดพื้นที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับขนาดของอาคารและพื้นที่ส่วนบริการ มีอัตราขนาดพื้นที่ลดลง ซึ่งสอดคล้องกับขนาดของอาคาร

● สรุปผลการศึกษา

การสรุปผล พบว่า อาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ จำนวน 6 อาคาร โดยแบ่งอาคารตามขนาดได้ 3 รูปแบบ ได้แก่อาคารขนาดใหญ่พิเศษ อาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดปกติ ซึ่งจากการเปรียบเทียบและวิเคราะห์ปัจจัยทางลักษณะกายภาพตามตารางที่ 9 และ 10 พบว่า ในส่วนของโครงสร้างใช้ระบบโครงสร้างเสา-คาน วัสดุใช้ คอนกรีต กระจก เหล็ก อลูมิเนียม และ เมทัลชีท โทนสีใช้ โทนสีกลาง ได้แก่สีขาวและสีดำ องค์กรออกแบบตกแต่งใช้ เจริญชัย ทาสี เปลือกอาคาร รูปลักษณะอาคารใช้ รูปทรงเรขาคณิต ได้แก่ ทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้าและในส่วนลักษณะการใช้งานนั้นมีการจัดแสดงนิทรรศการในทุกรูปแบบขนาดอาคารหอศิลป์ ด้วยลักษณะกายภาพดังกล่าวมานี้ เป็นลักษณะกายภาพของอาคารที่ค้นพบมากที่สุดในการอาคารหอศิลป์ในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนปัจจัยลักษณะกายภาพที่ส่งผลต่อพื้นที่ใช้สอยอาคารหอศิลป์ ทั้ง 3 ขนาด คือ ลักษณะการใช้งานและปัจจัยนี้ทำให้เกิดอัตราส่วนของขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารหอศิลป์ที่แตกต่างกัน จึงเกิดเป็นอัตราส่วนของขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารที่เหมาะสม ดังนี้ อาคารขนาดใหญ่พิเศษ ควรมีพื้นที่จัดนิทรรศการ 78.50 % พื้นที่ส่วนสนับสนุน 14% และพื้นที่ส่วนบริการ 8% จากพื้นที่ทั้งหมดของอาคาร อาคารขนาดใหญ่ ควรมีพื้นที่จัดนิทรรศการ 85% พื้นที่ส่วนสนับสนุน 10% และพื้นที่ส่วนบริการ 5% จากพื้นที่ทั้งหมดของอาคาร อาคารขนาดทั่วไป ควรมีพื้นที่จัดนิทรรศการ 86.5 - 95.0 % พื้นที่ส่วนสนับสนุน 0 - 9% และพื้นที่ส่วนบริการ 4.5 - 5% จากพื้นที่ทั้งหมดของอาคาร

● ข้อเสนอแนะ

การศึกษาลักษณะกายภาพอาคารหอศิลป์ในพื้นที่กรุงเทพฯ จากกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุม ผู้ศึกษาเสนอแนะว่าหากมีการศึกษาในลักษณะนี้ควรมีการศึกษากลุ่มอาคารหอศิลป์ที่มีลักษณะอื่น ๆ เนื่องจากอาคารหอศิลป์บางประเภทอาจมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการใช้งานและงานก่อสร้างของอาคาร ดังนั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาที่หลากหลายและครอบคลุมทุกประเภท ควรมีการวางแผนการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมทุกช่วงเวลาของการใช้งานอาคาร

รายการอ้างอิง

- กิติมา อมรทัต. (2530). *ความหมายของศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชลุด นิมเสมอ. (2534). *องค์ประกอบของศิลปะ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- บัณฑิต จุลาสัย. (2543). *ว่าด้วยสถาปัตยกรรม*. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มะลิฉัตร เอื้ออานันท์. (2543). *แนวโน้มศิลปศึกษาร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย.
- เสรีชัย โชติพานิช. (2547). *การบริหารทรัพยากรกายภาพ หลักการทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Blocker, H. G. & Jeffers, J. M. (1999). *Contextualizing aesthetics: from Plato to Lyotard*. Belmont, Calif : Wadsworth Pub.
- Eilean Hooper-Greenhill. (2000). *Museums and the Interpretation of Visual Culture*. London: Routledge.
- Gary Edson and David Dean. (1996). *The Handbook for Museums*. London : Routledge.
- ICAMT. (2006). *Role of Museum: Tourism & Cultural Heritage*. New York : ICAMT.
- Immanuel Kant. (2003). *Theoretical Philosophy*. Cambridge University Press.

